BOKANMELDELSE

Anmeldt av Jørn Kroken

Børge Holden

Utfordrende atferd og utviklingshemning

Atferdsanalytisk forståelse og behandling

Oslo: Gyldendal Akademisk, 2009
335 kroner. 284 sider.
ISBN 978 -82-05-39069-0

Utførlig og lærerikt om utfordrende atferd!

Jeg har sluttet og undre meg over hvordan forfatteren får tiden til å strekke til. «Det bare er sånn» som det vel ble sagt en gang meteorologikonet Vidar Theisen ble parodiert. Holden er først og fremst kliniker og jobber klinisk langt mer en 100 %. I tillegg er han redaktør for NTA (Norsk Tidsskrift for Atferdsanalyse) hvor han i stor grad selv er bidragsyter. Han har i tillegg utgitt en rekke vitenskapelige artikler og fagartikler i andre tidsskrift. At forfatteren har gitt mye og verdifull hjelp til ideer om, og bearbeiding av ulike manus, er helt opplagt. Dette for å nevne noe av det viktigste. I fjor kom boka om utviklingshemning og psykiske lidelser og nå er denne boka om utfordrende atferd utgitt.

Bokas 12 kapitler innledes med en kort innføring i hva utviklingshemning er. Mangfoldet i fungering vektlegges og det påpekes at denne variasjonen har en rekke praktiske konsekvenser jf. «ikke minst har språklig og annen fungering noe å si for muligheten for å utvikle utfordrende atferd». Etter dette får vi vite hva utfordrende atferd er og generelle årsaker til slik atferd, før det redegjøres for miljø- og læringsmessige årsaker til at personer kan vise utfordrende atferd.

I kapittel fire gjennomgås funksjonelle analyser – som brukes for å finne årsaker til utfordrende atferd. Hvordan kan vi finne ut hva som utløser og opprettholder atferd? «Resultater av funksjonelle analyser er viktige med tanke på å utforme mest

mulig skreddersydd, effektiv og minst mulig inngripende behandling». Etter at årsaker til utfordrende atferd er kartlagt vurderes behandlingsalternativer. Kapitlene 5-8 redegjør for en rekke ulike behandlingsmetoder som for eksempel ekstinksjon, DRO, DRA og DRI, NCR, atferdsmomentum, reduksjon av enkle og komplekse motivasjonelle operasjoner, psykotrop medikasjon og ACT.

Kapittel ni tar for seg forholdet mellom psykiske lidelser og utfordrende atferd. Forfatteren formidler at nytten av psykiatriske diagnoser når det gjelder behandling av utfordrende atferd, ikke bør overdrives. Kapittel 10 omhandler forebygging av utfordrende atferd. Selv om det foreligger kompetanse om forebygging kreves adekvat organisering. Dette tas opp i kapitlet. Og er forebygging egentlig noe helt annet enn behandling?

En kommer ikke utenom at behandling av utfordrende atferd kan innholde inngripende elementer. Kapittel 11 som omhandler valg av mål og metoder tar for seg lovverk, retningslinjer, etikk, estetikk og økologi. Bestemmelsene i kapittel 4A i sosialtjenesteloven er sentrale i dette kapittelet. Sentrale vilkår og krav i lovkapitlet gjennomgås og kommenteres. I tillegg drøftes blant annet hva som er fysisk tvang og ikke. Det gis også et konkret forslag til framgangsmåte for å sikre etisk behandling.

Bokas siste kapittel redegjør først og fremst for betingelser for å lykkes med behandling av utfordrende atferd over lang tid. Kompetanse, veiledning, tverrfaglighet og personlig egnethet er noen stikkord i denne sammenheng.

Det er få bøker på norsk om utfordrende atferd. Og dette er den første boka som har et tydelig atferdsanalytisk utgangspunkt. Boka bør være svært kjærkommen for studenter og tjenesteytere fortrinnsvis tilknyttet utdanninger og yrker knyttet til tjenesteyting for personer med utviklingshemning. Boka er omfattende, svært velskrevet og viser at forfatteren har unik kunnskap om temaet. • • •